

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn den 21. december 2023

Orientering nr. 20/2023

Færøerne har indgået fiskeriaftale med Rusland for 2024

Den 8. december 2023 indgik Færøerne og Rusland en fiskeriaftale for 2024. Russiske skibe får ikke adgang til at fiske i Færøernes og Storbritanniens fællesområde. Dermed imødekommer man et ønske fra Storbritannien om ikke at tillade russiske skibe i fællesområdet (se bl.a. Orientering nr. 15/2023). Samlet forventes en større aktivitet af russiske fiskefartøjer ved Færøerne, herunder at flere russiske skibe vil anløbe færøske havne i 2024. MF Sjúrdur Skaale (JF) har i KVF (Færøernes nationale tv/radiokanal) den 10. december 2023 udtalt sig skeptisk om, hvorvidt VØRN (Færøernes fiskeriinspektion) har den nødvendige kapacitet til at udføre fiskerinspektion på betryggende vis. Direktøren for VØRN, Óli Hans Olsen udtaler, at Vørn har udvidet antallet af medarbejdere, indenfor det, som bevillingen tillader, med henblik på øget kontrol af russiske fiskeskibe. Lagmand Aksel V. Johannesen udtaler, at til trods for øget russisk aktivitet i færøsk farvand lægger aftalen op til, at Færøerne også fremover ønsker at have et godt forhold til Storbritannien, herunder et bedre samarbejde om bl.a. samhandel og fiskeri. Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen har den 8. december 2023 i en skriftlig kommentar til DR udtalt: ”Færøerne træffer egne beslutninger på fiskeriområdet. Som jeg også har sagt, så kan det ikke udelukkes, at en sådan beslutning vil blive bemærket – også udenfor Færøerne.”

Meningsmåling: Koalitionen står fortsat til at mister sit flertal

En ny meningsmåling, som Spyr.fo foretog den 5. december 2023 for KVF blandt 500 personer, viser, at koalitionen står til stor tilbagegang, såfremt der var valg i dag. Meningsmålingen, som er foretaget inden fiskeriforhandlinger med Rusland var afsluttet, viser, at de tre koalitionspartier alle vil stå til en tilbagegang og miste i alt 5 ud af de nuværende 18 mandater. Javnaðarflokkurin står til en tilbagegang på 3 mandater, svarende til 7,9 pct.enheder. Tjóðveldi og Framsókn står hver til en tilbagegang på ét mandat.

Sambandsflokkurin står til en fremgang på 2 mandater, til i alt 9 mandater, og er således det største parti i meningsmålingen med 28,1 pct. af vælgerne. Fólkaflokkurin opnår en fremgang på 3 mandater til i alt 9 mandater. Således ville Fólkaflokkurin og Sambandsflokkurin sammen kunne danne en flertalskoalition.

Lagmanden har været til møde med EU-kommissionsformanden

Lagmand Aksel V. Johannesen var den 14. december 2023 til møde med EU-kommissionsformand Ursula von der Leyen sammen med statsministeren og formanden for Naalakkersusiut Múte B. Egede. Det fremgår af Lagmandskontorets pressemeddelelse af 14. december 2023, at lagmanden og kommissionsformanden bl.a. drøftede, hvordan Færøerne og EU kan styrke samarbejdet. Lagmanden lagde vægt på, at Færøerne er en del af Europa, og at den geopolitiske situation øger betydningen af et

tættere samarbejde med EU. Lagmanden oplyste endvidere, at der er stor opbakning på Færøerne til at styrke samarbejdet med EU, herunder at forbedre markedsadgangen for forarbejdede fiskeprodukter. Det fremgår endvidere, at det efter mødet var tydeligt, at EU er interesseret i at styrke samarbejdet med Færøerne. Lagmanden inviterede endvidere kommissionsformanden til at besøge Færøerne i 2024.

Finansloven for 2024 vedtaget

Som omtalt i Orientering nr. 15/2023 blev landsstyrets finanslovsforslag for 2024 fremlagt den 29. september 2023 med et forventet underskud på 64 mio. kr. Den 18. december blev finansloven vedtaget med 26 stemmer for og 5 blanke. De ændringsforslag, der blev foreslået mellem 2. og 3. behandlingen, betyder, at underskuddet er vendt til et overskud på 4 mio. kr. Ændringerne skyldes særligt opjusterede indtægtsvurderinger, som først og fremmest skyldes øgede indtægter fra opdrætserhvervet og fiskeriet.

Risikovurdering vedr. Nordatlanten fra Forsvarets Efterretningstjeneste

I den årlige risikovurdering fra Forsvarets Efterretningstjeneste, som kan læses [HER](#), fremgår det bl.a., at ”Stormagtskonkurrence og geopolitiske og økonomiske interesser i Arktis og Nordatlanten gør, at der er en trussel fra bl.a. russisk og kinesisk efterretningsvirksomhed mod Kongeriget Danmark. De indbyrdes relationer mellem Danmark, Færøerne og Grønland er også mål for spionage.” Det fremgår endvidere, at ”hvis Rusland skærper sin kurs over for de øvrige arktiske lande, vil risikoen for russiske påvirkningsoperationer rettet mod Kongeriget Danmark i Arktis også stige. Rusland kan forsøge at så splid mellem Danmark, Færøerne og Grønland og udnytte uenigheder mellem de vestlige arktiske lande for at fremme sin agenda i Arktis”.

Undersøisk tunnel til Suðuroy er vurderet til at koste 3,8 mia. kr.

P/F Suðuroyartunnilin (selskab for den undersøiske tunnel til Suðuroy) har forelagt lagmanden og et udvalg bestående af medlemmer fra alle de færøske partier et prisestimat på 3,8 mia. kr. for udførelse af en 22,8 km lang undersøisk tunnel mellem Suðuroy og Sandoy, herunder en ny tunnel mellem Sandvík og Hvalba. Hvis projektet vedtages, vil der være tale om Færøernes største investering nogensinde. Lagmand Aksel V. Johannesen udtrykker tilfredshed med P/F Suðuroyartunnilins arbejde og oplyser, at der nu er nedsat arbejdsgrupper med fagfolk, som skal undersøge, hvilke finansieringsmuligheder der er mulige. Landsstyrekvinde for finansanliggender Ruth Vang udtaler, at det oplyste prisestimat er væsentligt lavere end det, hun havde forventet, og derfor er projekt mere realistisk nu. Der er dog fortsat tale om en særdeles stor investering. Færøernes fjerde undersøiske tunnel, som er anlagt mellem Streymoy og Sandoy, tages i brug den 21. december 2023, og således vil omkring 90 pct. af Færøerne blive forbundet i ét vejnet. En undersøisk tunnel til Suðuroy vil betyde, at 99 pct. af Færøerne vil være forbundet i ét vejnet.

Rigsombudsmanden på Færøerne ønsker alle en rigtig glædelig jul samt et godt nytår. Samtidig vil vi takke for et rigtig godt samarbejde i det forgangne år.